

نوروز در هند آرشو نظرات آرشو نظرات

مریم وزیری

در نوع فصلی / باستانی تقویم زرتشتی، نوروز همیشه روز اعتدال بهاری ست (اغلب مصادف با 21 مارس). در تقویم های شاهنشاهی و کدمی (قدیمی) که سال کیبسه را به حساب نیاوردند، و از انواع تقویم هایی هستند که تنها توسط زرتشتیان هند دنبال میشوند، جشن اعتدال بهار را به عنوان نوروز جمشیدی همراه روز سال نو جشن میگیرند. سپس در مرداد ماه مراسمی به عنوان پتی برگزار میکنند ("روز (طلب مغفرت) "از واژه ی پتت "اعتراف" نیز توبه و طلب مغفرت). (همه زرتشتیان این جشنواره را با انجام آداب و مراسم همراه با ارادت کامل و از روی وظیفه برگزار میکنند. فرقه خاصی از پارسیان در غرب هند ساکنند و از این رو، جشن نوروز جمشیدی را می توان در این مناطق به طور برجسته ای شاهد بود.

جشن در مد بزرگ و استادانه درست شده، آماده سازی برای نوروز جمشیدی، شروع خوبی: خانه ها از گرد غبار پاک شده و رنگ میشوند. سپس با نمادهای مختلف فرخنده، یعنی، ستاره ها، پروانه ها، پرندگان و ماهی آراسته میشوند. پوشیدنی ها و آراستی های جدید سفارش داده میشود که ویژه ی این جشنواره اند. در روز نوروز جمشیدی، مردم لباس های جدید و بهترین لباس خود را میپوشند و و کلاه هایی از طلا و نقره بر سر میگذارند

درها و پنجره ها با حلقه های گل رز و یاس زیبا میشوند. پودر های رنگی برای ایجاد طرح های زیبا و جذاب که به رنگی معروفند، روی پاگردها و آستانه ی خانه ها به کار میرود، این طرح های پیچیده و خلاق نمایش دهنده ی حرمت جشنواره است. علاوه بر این، ماهی و نقوش گل مورد علاقه در میان رنگی ها هستند و بسیار فرخنده در نظر گرفته میشوند.

مهمان با گلاب پاشی، و بعد، چسباندن تیلاک (خال هندو) مورد استقبال قرار میگیرند.

صبحانه معمولاً شامل سوهست (رشته فرنگی بوداده در روغن حیوانی و تکه هایی از میوه های خشک) که با ماست سرو میشود و پیر و جوان از آن لذت میبرند. بعد از صبحانه، وقت بازدید از آگیاری یا معبد آتش برای مراسم نماز و دعا است. نماز ویژه

شکرگزاری، که به نام جشن مشهور است، برگزار می شود و صندل به آتش مقدس پیشکش میشود. در پایان این مراسم مذهبی، همه پارسیان به تبادل تبریکی نو با دیگری میپردازند و میگویند: "سال مبارک". به خانه باز میگردند و، خوراک های مخصوص برای ناهارتدارک میپینند

خوراک های مختلف پارسی، مثل سالی بوتی (گوشت گوسفند و سیب زمینی)، فارچاس مرغ، پاترانی ماچی (ماهی بخار پز شده در یک برگ)، گوشت پلو و دال، کیدگوش و ساسنی ماچی، هل برای ادویه ی روی میز. با این حال، مهم ترین ظرف که به شکل یک بخش جدایی ناپذیر از جشن نوروز جمشید در آمده، پلو (برنج غنی شده با آجیل و زعفران) می باشد. علاوه بر این، برنج ساده و مونگ دال باید در این روز باشند. دسرهای از نظر تنوع، زیاد نیستند. مهم ترین آنها فالوده است. این یک نوشیدنی شیرین است تهیه شده با رشته فرنگی و شیرو با اسانس گل رز طعم داده شده. لاگان نو کاستارد، یا کارامل کاستارد (یکجور شیرینی یا فرنی) یکی دیگر از دسرهای مورد علاقه در این مناسبت است. تمام روزه با زدید از دوستان و اقوام به همراه تبادل آرزوهای خوب میگذرد.

آیین پارسی

مردم خانه های خود را به عنوان یک سنت کلی نوروز که به عنوان "بهار پاک" "spring clean" شناخته شده، تمیز میکنند. این روز قبل از جشنواره قابل مشاهده است. پارسیان همه ی قسمت های خانه شان را تمیز میکنند، مبلمان ها را غبارروبی کرده، و فرش ها را میشویند. این مراسم برای استقبال از بهار نو همراه طراوت اجرا میشود. پارسیان همچنین بر این باورند که روح اعضای در گذشته ی در شب نوروز برای دیدن اقوام، به خانه مراجعت میکنند.

عدد هفت برای زرتشتیان عددی جادویی و قابل توجه در نظر گرفته شده است. عدد هفت نماد هفت عناصر زندگی، یعنی، آتش، زمین، آب، هوا، گیاهان، حیوانات و انسان ها است. میز سنتی جمشید نوروز شامل هفت موارد خاص با شروع با حرف 'س'، شناخته شده به عنوان هفت سین، که نشان دهنده زندگی، سلامت، ثروت، فراوانی، عشق، صبر و خلوص است. این آیتم ها همچنین به ارتباط های نجومی سیاره عطارد، زهره، مریخ، مشتری و زحل، و خورشید و ماه مشهور است. اقلام هفت سین سبزه (گندم یا عدس به نمایندگی تولد دوباره)، سمنو (پودینگ خامه ای ساخته شده از جوانه گندم به نمادی مقدس به عنوان وفور نعمت)، سیب (نماد

سلامت و زیبایی (، سنجد) میوه های خشک درخت سنجد به معنای عشق (، سیر) به عنوان دارویی در نظر گرفته شده است و نشان دهنده سلامت (، سماق) مفهوم رنگ خورشید و پیروزی خیر بر شر (وسرکه) به نمایندگی از سن و صبر و شکیبایی (به غیر از این مواد غذایی، اقلام دیگری وجود دارد که بر روی میزهای سنتی قرار می گیرد.

این موارد عبارتند از: سنبل، سکه (به نمایندگی از ثروت)، آجیل (خشکبار، انواع توت ها و کشمش (، شمع های روشن) روشننگری و شادی (، آینه) پاکی و صداقت (، تخم مرغ تزئین شده) باروری (، شیرینی سنتی ایرانی مانند باقلوا، توت و نان، نخود، یک کاسه آب با ماهی قرمز) بسیار ضروری برای میز نوروز (، گلاب) قدرت پاکسازی جادویی (، رنگ های ملی) برای لمس وطن پرستی (و کتاب مقدس) اوستا، قرآن، انجیل، تورات، و یا کتاب اقدس (و / یا کتاب شعر) یا شاهنامه یا دیوان حافظ (

راس ساعتی که سال نو را نشان میدهد، پارسیان لباس های تمیز و جدید خود را میپوشند و دور میز نوروز و هفت سین گرد هم می آیند. برای سلامتی، شادی و رفاه دعا می کنند. بعد، به عنوان بخشی از تبریک سال نو اعضای خانواده همدیگر را در آغوش میگیرند و میبوسند. خوراک های آماده شده برای این مناسبت سرو میشود و قدیمی ترین عضو خانواده پس از آن، به عنوان سرپرست هدایایی را به نام عیدی (هدیه سال نو) به اعضای جو انترارائه میکند.

جشن نوروز توسط پاندیت های (بومی ها) کشمیری

پاندیت های کشمیری (یا نروه در زبان کشمیری) در سراسر تاریخ اعتدال بهاری نوروز را جشن میگیرند. تاریخی که معمولا بین اواسط ماه مارس و اواسط آوریل می افتد، این با تقویم قمری هندو در هر سال تعیین شده است. روز اعتدال بهاری (همزمان با نوروز ایران) توسط پاندیت های کشمیری نیز به همان شیوه ای جشن گرفته میشود که نوروز قمری را جشن میگیرند و به اسم سونت بر میگردد.

تال بهارون (به معنی پر کردن دیس) (از مهمترین سنت نوروز پاندیتهای کشمیری است .. این شبیه به هفت سین ایرانیست. آیتم های قرار داده شده بر روی سینی یا دیس به طور کلی شامل گندم یا برنج، پودینگ شیرین ساخته شده از شیر و غلات، میوه، گردو، گلاب، سکه، قلم، مرکب، یک آینه (درون گرابی، خلوص اندیشه و صداقت)، لامپ رس و یا دیای روشن (نمایندگی ساتیاپراکاسا، نور حقیقت) است. علاوه بر این، لباس های جدید پوشیده و هدیه ها رد و بدل می شود. برخی از بزرگسالان، به ویژه زنان، در این روز روزه میگیرند.

http://en.wikipedia.org/wiki/Nowruz#Nowruz_in_India.1.

2. <http://festivals.iloveindia.com/jamshed-e-navroz/around-the-world/jamshed-navroz-in-india.html>

نوروز در بین مردم مسلمان کشمیر

پیام نوروز تعامل اجتماعی، وحدت، عدالت اجتماعی، شادی و رفاه برای بشریت است

نفوذ ایران در کشمیر آنقدر قوی بوده که در یک زمان کشمیر به عنوان ایران صغیر شناخته می‌شده. اگرچه قدمت تعامل ایران و کشمیر به دوران قبل از اسلام می‌رسد، ورود سنت بزرگ ایرانیان، از حضرت میرسید علی همدانی (ره) بنیانگذار اسلام در کشمیر بود، که تا به حال تاثیر عمیقی در هر حوزه از زندگی در اینجا گذاشته.

کشمیر یک مقصد دلخواه برای ایرانیان باقی مانده است. از ایران نه تنها مذهب، بلکه هنر، صنایع دستی، آشپزی، ادبیات و جشنواره هم آمده است. نابسامانی های زمان تنزل نفوذ ایران به کتاب های تاریخ کشمیر، با اثری از آن فقط در حال حاضر در آرامگاه و مقبره ی قدیسین بزرگ یافت میشود. نوروز، شاید، تنها جشنواره ایست که ریشه در فرهنگ ایرانی دارد و هنوز در کشمیر باقی مانده است.

سال در ایران، مانند کشمیر، از چهار فصل تشکیل شده است. در هر فصل، جشن های مختلفی وجود دارد که بدون در نظر گرفتن سال کبیسه، موقعیت ثابت ندارد سال به سال متفاوت است. یکی از اینها، اول فروردین (21 مارس) و یا نوروز بود.

جشنواره نوروز به کشورهای خاصی محدود نمی شود، بلکه به طور گسترده ای توسط انبوهی از کشورهای جهان از جمله بخش هایی از آسیای مرکزی، آسیای جنوبی، شمال غرب چین، کریمه و برخی از گروه های قومی در آلبانی، بوسنی، صربستان و جمهوری مقدونیه جشن گرفته میشود

در هسته آن، جشن نوروز، جشن تولد دوباره طبیعت است. این رستاخیر نماد پیروزی خوبی بر نیروهای شرارتی است، که توسط زمستان نشان داده شدند. نوروز نقطه ایست که حضور سرکوبگر زمستان سرد در نهایت، با آغاز بهار زنده و امیدوار، شروع به فروکش میکند.

این یک جشنواره فرهنگی است که در جغرافیای وسیعی به عنوان منطقه فرهنگی گسترش یافته است. نو، که به معنی "جدید"، و رز، که به معنی روز: کلمه نوروز یک اسم مرکب است که شامل دو واژه است. بنابراین این به معنی که اولین روز از سال

جدید است. بسیاری از وقایع جشن نوروز امید به فردایی بهتر و بیان آرمان های بلند برای سال جدید است. تاکید اصلی این است که مردم یکدیگر را ببینند و آرزوهای خوب را تبادل کنند.

مراسم نوروز، بازنمودهای نمادین از دو مفهوم باستانی -پایان و تولد دوباره، یا خوب و بد- هست. ایرانیان بر این باورند که هر عملی که شخص در نوروز انجام دهد، تحت تاثیر اثرش در باقی مانده سال قرار میگیرد. بنابراین، اگر یک فرد در نوروز نسبت به بستگان، دوستان و همسایگان گرم و مهربان باشد، سال جدید برای او خوب خواهد بود. از سوی دیگر، در صورتی که دعوا و اختلاف وجود دارد، سال خوبی نخواهد داشت.

نوروز جشنی با شکوه است و ایرانیان بر این باورند که بسیاری از حوادث بزرگ در این روز خاص رخ داده است. این روز که در آن جهان به وجود آمد، و خداوند متعال حضرت آدم (ع) را خلق کرد. طلوع آفتاب برای اولین بار بر روی زمین در این روز اتفاق افتاد. نوروز مصادف با اعتدال بهاری زمانی که شب و روز از نظر مدت زمان برابر هستند. اعتقاد بر این است که با رعایت آداب و رسوم خاصی در این روز، از بلاهای طبیعی در امان خواهند بود..

تاریخ ایران می گوید که در طول سلطنت جمشید، پادشاه افسانه ای ایران، یک گردباد به مدت سه سال روی زمین رخ داده بود. در آغاز بهار، گردباد به تدریج فروکش کرد. مردم جشن بزرگ به نام "نوروز" پس از گردباد ویرانگر و در پایان زمستان طولانی برگزار کردند، مردم از غارها و پناهگاه خود برای جشن گرفتن بهار بیرون آمدند.

نوروز، نمادی از مقاومت فرهنگی در برابر اثرات اجتماعی و سیاسی تسلط خارجی است و همیشه انجام یک پیام جاودانه از صلح و رفاه برای ایرانیان، آنها را برای حفظ هویت خود در برابر هجوم خارجی یاری میدهد. در حال حاضر، پس از چند هزار سال، ایرانیان و مردم چندین کشور دیگر با شور و شوق جشن نوروز را بدون در نظر گرفتن سن، زبان، جنس، نژاد، ملیت، تابعیت یا موقعیت اجتماعی و بدون هیچ مرزی جشن میگیرند. پیام امیدوار کننده نوروز، تعامل اجتماعی، همبستگی، وحدت، عدالت اجتماعی، شادی، و صلح و رفاه برای بشریت است.

<http://www.risingkashmir.in/news/celebrating-nowruz-7553.aspx>

1. پارسیان متعصب و سنت گرا هستند و یکی از ویژگی های تعصبشان این هست که به هیچ طریقی غریبه بین خود راه نمیدند. این مساله دارد باعث از بین رفتن این گروه میشود. در حالی که در دنیا روزه روزه تعداد پیروان این کیش افزوده میشود، جوان هایشان معمولا ازدواج خارج از همکیشان دارند و بعد از ازدواج با غیر همکیش دیگر آن جوان را جزو پارسی ها حساب نمیکنند. پارسی ها در هند خیلی موفق بودند. و همیشه هم در رتبه های بالا بودند. کارخونه خودرو سازی دارند و سابق نیروگاه اتمی میساختند. بزرگترین صنایع هند را اداره میکنند. اما چند دهه ای هست که قدرت سابقشان را از دست دادند برای مثال فیروز گاندی (زاده: ۱۲ اوت ۱۹۱۲، درگذشته: ۸ سپتامبر ۱۹۶۰) روزنامه نگار و فعال سیاسی اهل هند و از پارسیان زرتشتی این کشور بود. فیروز گاندی عضو اولین مجلس نمایندگان هندوستان، همسر ایندیرا گاندی نخست وزیر این کشور و پدر سانجی گاندی و راجیو گاندی نخست وزیر پیشین این کشور بود. مرگ او در سال ۱۹۶۰ بر اثر حمله قلبی اتفاق افتاد). ویکیپدیا)

2. نوروز که یک نام پارسی هست. به نوروز همان نوروز گفته میشود هیچ نام فرعی نیست اما درباره ی پیشوند جمشید این به دلیل به وجود آمدن نوروز با اسطوره ی جمشید هست که با هم گره خوردند

3. پارسیان در دوران اسلامی قرن دوم هجری و بخشی بعد از مغول و بسیاری هم در زمان صفویه به هند مهاجرت میکنند. از دوران اسلامی گاهشمار زرتشتی که شامل 365 روز هست، بدون احتساب یک ربع روز اضافی دچار مشکل میشود. یعنی یک سال به طور صحیح 365 روز و 6 ساعت هست این را وهیزک به پهلوی و کبیسه به غربی میگویند. کبیسه ی متداول تقویم امروز جلالی هر پنج سال یکبار عملی میگردد اما وهیزک زرتشتی در زمان ساسانیان هر 120 سال یکبار عملی میشد. یعنی هر صد و بیست سال یکبار آن 6 ساعت پایان سالها را باهم جمع میکردند و یک ماه به سال اضافه میکردند تا گاهشماری به جای نخستینش برگردد. و اصولا هر صد و بیست سال یکبار یک سال 13 ماهه داشتند. سال به طور عادی شامل 365 روز و 6 ساعت میشود زرتشتیان در زمان ساسانی در حالت عادی سال را 365 روزه در نظر میگرفتند بدون احتساب آن 6 ساعت. این باعث میشود که هر سال تقویمی که استفاده میکنند 6 ساعت عقب بیفتد. به

عبارتی تقویم در هر سال 6 ساعت خطا داشته . اما در زمان ساسانی به این مساله آگاهی داشتند برای همین وهیزک یا همین 6 ساعت را در نظر نمیگرفتند تا زمانی که صد و بیست سال سپری بشود. وقتی صد و بیست سال سپری میشده 6 ساعت های 120 سال رو جمع میبستند که جمع این شش ساعت های 120 سال برابر میشده با 1 ماه یعنی 30 روز و این یک ماه را به سال اضافه میکردند و یک سال 13 ماهه داشتند. در زمانی که 120 سال سپری میشده این 6 ساعت های محاسبه نشده کاری میکردند که تقویم یک ماه تمام از اصلی که باید باشد عقب بیفتد. و به خاطر همین نوروز مصادف میشد 1 اسفند. که با اضافه کردن این یک ماه نوروز سر جای خودش برمیگشت. اما بعد ها به جای اینکه هر 120 سال 1 ماه اضافه کنند هر 4 سال یک روز اضافه میکردند. یعنی با فروپاشی ساسانیان سال را همچنان 365 روزه بدون در نظر گرفتن 6 ساعت محاسبه میکردند با این تفاوت که در پایان هر 120 سال یک ماه به سال اضافه نمیکردند تا تقویمشان سر جای اول برگردد. این باعث شده ک تقویم دچار خطای فاحشی بشود

4. تقویم های پارسی ها دو نوع هستند: یکی همان تقویمی هست که وهیزک یا کبیسه رو حساب نکرده و دچار اختلاف بسیار فاحش با فصل ها به طور واقعی هست. اما دیگری تقویم کبیسه یا همون وهیزک را حساب کرده و به خاطر همین دقیق تر از تقویم قبلی ست

تقویم آن دسته که وهیزک را در نظر نمیگرفتند 11 ماه و خورده ای خطا دارد یعنی انقدر عقب رفته که دوباره برگشته سر جای خودش. یکی ازین تقویم ها ، تقویم باستانی هست و همانیست که وهیزک را حساب میکنند. و تقویمی که وهیزک درش حساب نمیشود، به نام تقویم شاهنشاهی هست. تقویم کدی همان قدیمی یا باستانی ست

5. زرتشتیان ایران و هند یک دوره گسست چند قرنه داشتند. یعنی بعد از رفتن به هند و زمانی که سلطان محمود غزنوی تعداد زیادی از زرتشتیان را میکشد. همین کدی ها هم کبیسه را از زمان ساسانی تا امروز نگرفتند یعنی تمام 1400 سال وهیزک را محاسبه و اعمال نکردند وقتی به طرف هند میروند، زرتشتیان ایران فکر میکنند زرتشتیان یا همان پارسیان هند قلع و قمع شدند و زنده نیستند هندی ها هم فکر میکنند زرتشتی های ایران یا کلا

قلع و قمع شدند یا تعداد کمی از آنها باقی مانده این وضعیت نزدیک چهارصد پانصد سال ادامه داشته است تا اینکه خیلی اختلافات دینی بین پارسیان در میگیرد. و با خود میگویند شاید بتوانیم باقی همکیشان را در ایران پیدا کنیم و از طریق آنها مشکلات و اختلافاتمان را حل کنیم.

فردی را به نام نریمان هوشنگ در سال 846 یزدگردی به ایران میفرستند که بیاید زرتشتی های ایران را پیدا کند وقتی نریمان هوشنگ یزد را که مرکز زرتشتیاست پیدا میکند، چون فارسی بلد نبود، نمیتواند ارتباطی برقرار کند. یک سال در یزد زندگی میکند تا فارسی را یاد بگیرد بعد میگوید من از زرتشتیان هند هستم ما از طوایف بزرگ هندیم و اکنون آمدم از شما سوالاتی پرسیم. این خبر باعث میشود که در آن سال زرتشتی ها در یزد بسیار خوشحال باشند از اینکه فهمیدند همکیشانشان در هند زنده هستند.

6. این پارسیان و زرتشتیان ایران در طول تاریخ ایرانی از هم دور بودند حتی دیدیم که ارتباطشان قطع بوده و هر طرف فکر میکرد طرف دیگری قتل عام شده این مساله باعث میشود که پارسی های هند و بخشی دیگر از زرتشتیان که از مرکز زرتشتیان یا همان یزد دور بودند، یک سری تعبیرات جزئی از دین پیدا کنند و یک سری جشن را به طور مستقل پیاده کنند جشن پتی هم ازین مدل جشن هاست و فقط بین پارسی ها بوده و هست. در بخشی از ایران هم جشنی هست به نام هیرومبا که فقط بین زرتشتی های آن منطقه هست هیچکس فلسفه اش را نمیداند. پس اینها در حقیقت جشن هایی هستند که به خاطر بعضی تعابیر قوم خاص و دور افتاده پیاده میشدند.

7. جشن پتی توی امرداد ماه نیست. ویژه ی نوروز هست و طریقه انجام رسم هم این است که در روز اورمزد از ماه فروردین یعنی 1 فروردین به طور دسته جمعی اوستای پتت یا توبه نامه میخوانند و بعد به آتشکده میروند و عود و صندل روی آتش میگذارند و بخشی از اوستا را در آتشکده میخوانند البته در دین زرتشتی به صورت اصیل توبه وجود ندارد فرد گناهکار باید جبران کند نه توبه. اما از زمان ساسانیان توبه هم وارد دین شده. توبه به پهلوی میشود پتت.

8. یک مدل از استقبال بین زرتشتی های دنیا در زمان قدیم باب بوده که با آینه و گلاب از مهمان پذیرایی میکردند.

9. آگیاری از گرمی آید به معنی آتش. سه نوع آتشکده در ایران داریم یکی آتش ورهرام یکی آدریان یکی درمهر. اما اینها اسم های تخصصی هستند به همه آنها در اصطلاح

میگویند
آتشکده
آگیاری از واژه گریا دقیق تر از واژه ی آگریشه گرفته. اگر هم پارسی کهن هست.
آگیاری یعنی محل نگهداری آتش
10. تیلاک نشان مذهبی ای است که هندی ها بر روی پیشانی خود می گذارند و معتقدند برای آن ها سعادت، خیر و برکت به ارمغان می آورد. این نشان معمولاً از خمیر قرمز رنگی که ترکیبی از زردچوبه، زاج سفید، ید و کافور است تهیه می شود و سپس به صورت لکه ای کوچک در بین ابروان گذاشته می شود. به عقیده مردم هند، این نقطه از پیشانی محل خرد نهفته، تمرکز و عقل انسانی است. در ضمن از نظر مسائل عبادی هم کانون مهمی به حساب می آید و از طرفی آن را چشم سوم وجود خود می دانند و تمام مراسم مذهبی آن ها با گذاشتن تیلاک و چند دانه برنج با انگشت نشانه و شست روی این نقطه انجام می شود. در ضمن این رسم در بعضی مواقع برای خوش آمد گویی یا وداع با مهمان هم دیده می شود.
11. نکته ی آخر اینکه پارسی ها زرتشتی های ایران را کافر میدانند.

منابع:

- جشن های گاهنبار و فرودوگ/نوشته ی هاشم رضی
- مراسم مذهبی و آداب زرتشتیان/نوشته ی موبد اردشیر آدرگشسپ
- فرهنگ نامه ی دهخدا - درگاه های گوناگون مانند وهیزک یا تقویم های شاهنشاهی و باستانی و

...

- دانشنامه ی مزدیسنا/نوشته ی دکتر جهانگیر اوشیدری

سامان روزبهانی پژوهشگر فرهنگ و تاریخ زرتشتی -

ترجمه و گردآوری: مریم وزیری